

Drept Civil

„CODUL CIVIL-IZVOR AL
DREPTULUI CIVIL ROMAN”

Asa cum Constitutia reprezinta principalul izvor pentru Dreptul Constitutional la fel si Codul Civil este considerat principalul izvor al Dreptului Civil,el cuprinzand aproape toate institutiile acestui drept.

Codul civil român, intrat în vigoare la 1 decembrie 1865, cuprinde principalele norme ale dreptului nostru civil. A fost decretat la 26 noiembrie 1864, promulgat la 4 decembrie 1864 si pus în aplicare la 1 decembrie 1865. A fost elaborat după modelul Codului civil francez din 1804 (Codul Napoleon), luându-se în considerare si modificările aduse între timp acestui Cod, precum si proiectul de Cod civil italian al ministrului Pisanelli, legea franceză asupra transcripției din 23 martie 1853, legea ipotecară belgiană din 10 decembrie 1851, dispozitii din vechiul drept românesc.

Codul Calimach aplicat până atunci în Moldova si Legiuirea (Codicele) Caragea din Tara Românească, celelalte legi civile, ordonante domnesti si instructiuni ministeriale au fost abrogate.

Acest Cod a început să se aplice si în Transilvania, de la data de 15 septembrie 1943, în temeiul Legii nr. 389 din 22 iunie 1943.

„Codul civil a fost publicat în mai multe numere din Monitorul Oficial, după cum urmează: art. 1-347 în nr. 271 din 4 decembrie 1864; art. 348-516 în nr. 7 (supliment) din 12 ianuarie 1865; art. 517-706 în nr. 8 (supliment) din 13 ianuarie 1865; art. 707-1119 în nr. 8 (supliment) din 14 ianuarie 1865; art. 1120-1483 în nr. 11 (supliment) din 16 ianuarie 1865; art. 1484 -1914 în nr. 13 (supliment) din 19 ianuarie 1865.” (1) „Codul civil român cuprinde 1914 articole .Structural este alcatuit dintr-un titlu preliminar „Despre efectele si aplicarea legilor in genere” si trei carti :

~Cartea I- „ Despre persoane” (in prezent abrogata) ;

~Cartea II- „Despre bunuri si despre deosebitele modificari ale proprietatii” (cu IV titluri) ;

~Cartea III- „Despre diferitele moduri prin care se dobindeste proprietatea” (cu XX titluri) ; ,, (2)

*Cartea I este consacrata persoanelor.

-reglementeaza conditia juridica a persoanelor fizice(majore de la varsta de 21 de ani), in baza principiului egalitatii tuturor in fata legilor.

(1) Legislatia romaneasca –„Codul civil-scurt istoric”;

www.legal.dntis.ro/codcivil/3hml

(2) Gh.Beleiu, „Drept civil roman”, Universul Juridic, Bucuresti, 2001, pag. 38

-persoanele juridice sunt cu scop lucrativ (a caror activitate era reglementata de Camera de Comert) si fara scop lucrativ .

-relatiile de rudenie privesc casatoria, divortul, paternitatea.

-familia este laicizata prin casatoria si divortul civil obligatorii; casatoria este considerata un contract (ca si in Codul napoleonian).

In prima forma a codului raporturile dintre soti erau dominate de principiul puterii maritale a sotului (decretat „cap de familie”), femeia fiind lipsita de drepturi (inclusiv politice). Cercetarea paternitatii copiilor era interzisa, sub pretextul apararii familiei legale; chiar recunoscut de tata, fiul natural putea avea doar beneficiul starii civile dar nu si alte drepturi si obligatii (existente doar intre mama si copilul ei natural).

*Cartea a II a si a III a privesc bunurile si modul de dobandire si transmiterea proprietatii.

-proprietatea este amplu reglementata: formele de stapanire (nuda proprietate, posesia, detentia), drepturile reale (servitutile, uzufructul s.a.)

-raspunderea civila este contractuala (creata prin incalcarea unei obligatii nascuta prin contract) sau delictuala (rezultata prin fapt ilicit al unei persoane care aduce un prejudiciu alteia) –in ambele cazuri prejudiciul trebuind sa fie acoperit integral de partea care nu-si indeplineste obligatia.

-codul consacra raspunderea personala prin fapta proprie; raspunderea colectiva sau raspunderea prin faptele altuia (a parintilor pentru faptele copiilor minori s.a.).

-in incheierea contractelor este consacrat principiul autonomiei de vointa a partilor, consimtamentul acestora trebuie sa fie liber si neviciat prin eroare, dol sau violenta.

-contractele sunt clasificate in consensuale (prin simplul acord de vointa) si solemne (a caror incheiere este insotita de indeplinirea unei formalitati).

-proprietatea poate fi transmisa prin acte juridice intre vii sau „mortis causa”, pe cale succesorală (ab intestat-in care ordinea succesorală e data de gradul de rudenie: succesorii legitimi, naturali, sotul supravietitor etc) sau testamentara; se reglementeaza amanuntit deschiderea succesiunii, categoriile de succesorii, lichidarea succesiunii.

-testamentul poate fi: 1) olograf (scris, semnat si datat de testator); 2) autentic (semnat de testator si transmis judecatorului care ii confera autenticitate prin citirea in sedinta publica); 3) mistic (secret, semnat de testator si prezentat inchis si pecetluit judecatorului in baza unui proces-verbal, pentru a fi deschis in conditiile indicate de testator).

De-a lungul timpului, numeroase acte normative au abrogat, modificat sau completat articole ale Codului civil.

Expresia „izvor de drept civil” are doua sensuri :

~Intr-un prim sens prin izvor al dreptului civil se inteleg conditiile materiale de existenta care genereaza normele acestei ramuri (in sens material).

~In cel de-al doilea sens juridic expresia „izvor de drept civil” desemneaza formele specifice de exprimare a normelor dreptului civil (in sens formal).

Conform acestor doua sensuri ale expresiei „izvor de drept civil” si celor mai sus mentionate putem afirma, fara nici o indoiala-codul civil reprezinta principalul izvor al dreptului civil roman.